

מדד בגרות הייטק

אופיר פינס-פז, עליזה בלוך, סיון לנדמן
אוניברסיטת תל אביב – רשת ערי מצוינות

במחקר אודות ההייטק הישראלי שביצע מכון אהרן בשנת 2022, נמצא כי מתוך כ-400,000 עובדי ההייטק הישראלי, 64% למדו בתיכון 'חבילה' של מגמות מורחבות, הכוללת חמש יחידות במתמטיקה, אנגלית, פיזיקה ו/או מחשבים. שילוב זה נמצא באופן מובהק כמקדם ומנבא חשוב במיוחד לעבודה עתידית במשרות המחקר והפיתוח של ההייטק הישראלי. בעקבות מחקר זה, הוועדה הממשלתית להגדלת ההון האנושי בהייטק, המליצה להגדיר יעד לאומי של הגדלת מספר בוגרי חבילת 'בגרות הייטק' מ-9% בשנת 2018 ל-15% עד שנת 2028. ממשלת ישראל אימצה את ההמלצות, הקדישה לנושא תקציב משמעותי והנחתה על הטמעת "מדד בגרות הייטק" במערכת החינוך.

רשת ערי מצוינות (המכון לשלטון מקומי, אונ' ת"א) נוהגת לפרסם מדי שנה את 'מפת המצוינות של ישראל', שכללה עד כה בעיקר את נתוני חמש היחידות במתמטיקה. לאור החלטת הממשלה בנושא, הרשת הרחיבה את מסד הנתונים וכללה בו גם נתוני 'בגרות הייטק' בין השנים 2012 עד 2022. הנתונים מוצגים עבור כ-230 רשויות מקומיות ברחבי ישראל, מה שמאפשר למקבלי החלטות בשלטון המקומי לקבל תמונת מצב ומשמשים כלי עבודה בתכנון תוכניות פעולה. הממצאים נותחו והוצגו בכנס מיוחד בהשתתפות שר הפנים וראשי ערים וכן הם מפורסמים באתר אינטרנט ייעודי.

ממצאים עיקריים

1. בשנת 2022 שיעור בוגרי 'בגרות הייטק' בישראל עלה והגיע ל-13,720 תלמידים שהם כ-11.3% מבוגרי כיתה יב'. מספר בוגרי חמש יחידות מתמטיקה באותה שנה מנה 21,156 תלמידים שהם 17.4% מבוגרי יב'.
2. בעוד שבחמש יחידות מתמטיקה, יש שוויון מגדרי (תלמידות 50.1%), הרי שבמדד בגרות הייטק, שיעור התלמידות עומד על 40.6% בלבד. שיעור נמוך זה, נובע מפער בין תלמידים ותלמידות במגמות הפיזיקה ומדעי המחשב.
3. הממצאים מצביעים על פערים גדולים בין מרכז לפריפריה. שיעור התלמידים בעלי בגרות הייטק ברשויות במרכז מאוד גבוה. למשל: רמת השרון (29.8%), קריית אונו (29.1%) והרצליה (22.7%), לעומת הפריפריה, כדוגמת אופקים (4.9%), קריית מלאכי (3.3%) וג'סר א זרקא (2.6%).
4. אולם, ישנן רשויות מקומיות בפריפריה שבמאמץ ניכר, הצליחו לחצות את הממוצע הארצי, למשל: סח'נין (22%), ירכא (16%), ערד (14.6%), ירוחם (14.1%) וטייבה (11.6%).

